

Bývalí horníci a hutníci se nyní mohou zapojit do výzkumu. Socioložky z Ostravské univerzity sbírají jejich příběhy. Výzkum může pomoci lidem ohroženým ztrátou zaměstnání

12.11.2024 - | Ostravská univerzita

„S kolegyní z USA Dawn Norris nyní oslovujeme horníky a hutníky, ale i další lidi, kteří pracovali v přidružené výrobě, ženy i muže, aby se s námi podělili o své zkušenosti. Náš výzkum by měl být o základním pochopení toho, jak tito lidé subjektivně vnímají či vnímali svou situaci,“ uvádí socioložka doktorka Nicole Horáková, která se dlouhodobě zabývá sociologií práce.

Útlum uhelného a ocelářského průmyslu je součástí transformačního procesu Moravskoslezského regionu, který nyní hledá nové cesty vlastního ekonomicky i ekologicky udržitelného rozvoje. Lidí, kteří museli za posledních třicet let opustit průmyslové podniky, jsou v regionu desetitisíce. Vědkyně se ve svém výzkumu chtějí zaměřit na životní zkušenosti bývalých horníků a hutníků, jak se jim daří či dařilo vyrovnat se se ztrátou zaměstnání, jak se dokázali adaptovat na nové podmínky a jaké volí životní strategie.

„Chceme zjistit, jak se tato profesní skupina vyrovnává s touto proměnou, a tím bychom chtěli pomoci i jiným profesím ohroženým změnami pracovního trhu, který je ovlivněn automatizací či umělou inteligencí. Lidé se budou muset umět těm změnám přizpůsobit. Rády bychom nabídly nějaké strategie, jak těmto lidem pomoci, protože dosud na toto téma neexistuje ani žádná literatura,“ vysvětluje Horáková hlavní záměr výzkumu.

Socioložka Dawn Norris má s podobným výzkumem zkušenosti z USA, kde sledovala schopnost takzvaných „bílých límečků“ vyrovnat se nejen se ztrátou zaměstnání, ale i s doprovodným stresem. *„Po příchodu do České republiky jsem zkoumala, jak se po sametové revoluci lidé vyrovnávali se společenskými změnami, především co pro ně znamená změna či ztráta zaměstnání,“* přibližuje Norris.

Vědkyně nyní chtějí společně oslovit co nejvíce lidí, kteří pracovali či pracují v těchto manuálně náročných profesích, aby s nimi vedly rozhovory. *„V rozhovorech s horníky a hutníky chceme jít co nejvíce do hloubky. Zajímají nás jejich příběhy. I literatura, která se věnuje transformaci, se zabývá převážně jen statistikou nezaměstnanosti, nikdo už ale nesleduje, co se stalo s lidmi, kteří pracovali v uhelném a ocelářském průmyslu, a to bychom právě chtěli zjistit,“* uzavírá Nicole Horáková.

Výzkum se koná díky projektu REFRESH.

Cílem projektu REFRESH (Research Excellence For REgion Sustainability and High-tech Industries) je reagovat na problémy Moravskoslezského kraje a přispět k jeho úspěšné hospodářské, energetické i ekologické transformaci. Čtyři vzájemně propojené živé laboratoře, v nichž se špičkový výzkum provádí v úzkém kontaktu s firmami, mají za cíl vyvinout materiály a technologie zaměřené na zelenou energetiku a snížení uhlíkové stopy, ale i zavést do praxe nové postupy digitalizace a robotizace průmyslových procesů a automatizace v dopravě. Nedílnou součástí projektu je posouzení

společenských a ekonomických dopadů transformace i vytvoření podmínek pro rychlý přenos výsledků do praxe, což je úkolem týmu pod vedením Ostravské univerzity.

Šest výzkumných programů sleduje fenomény ekonomické diverzifikace, nezaměstnanosti, urbanity, kriminality, sociální mobility a rozpadu rodinných vazeb. Na výše uvedenou problematiku nahlíží v historickém, sociálním a geografickém kontextu, zvláštní pozornost věnují znevýhodněným sociálním skupinám, u nichž lze předpokládat nejvyšší míru negativních dopadů transformace. Jejich problematická situace a postoje mohou být jednou z největších překážek pro úspěšné a spravedlivé změny v regionu, které by byly v souladu s aktuálními evropskými strategiemi.

<https://www.osu.cz/30881/byvali-hornici-a-hutnici-se-nyni-mohou-zapojit-do-vyzkumu-sociolozky-z-ost-ravske-univerzity-sbiraji-jejich-pribehy>